Beszámoló a *Baranya Zöldút különleges értékei tanulmányút*ról

2014. Augusztus 7-8.

1. A tanulmányút célja, szervezési munkálatai

A *HUHR/1101/1.2.2/2011 számú 'Go Green'* elnevezésű projekt keretében került megrendezésre augusztus 7-8-án a Baranya Zöldút különleges értékeit bemutató tanulmányút. A Gyeregyalog. hu Egyesület szervezésében megvalósult utazás célja a Baranya Zöldúton található természeti és kulturális értékek felfedezése volt. A 30 fős résztvevői gárda a sajtó és turisztikai szakma azon képviselői közül kerültek ki, akik az előzetes jelentkezések során, a regisztráció sorrendjének megfelelően kerültek kiválasztásra. A jól célzott hirdetési felületeken megjelenő felhívásoknak és a szakma képviselői számára e-mailben eljuttatott információk alapján a tanulmányútra igen nagy volt az érdeklődés, így a létszámkeret pontosan betelt.

2. A programkínálat

A tanulmányút igen változatos és értékes programkínálattal várta az érdeklődőket. Az útvonal megtervezése és a szolgáltatók, látnivalók kiválasztása során elsődleges szempontok voltak, hogy a létszámkeret befogadására alkalmas, busszal jól megközelíthető és a későbbi turisztikai útvonalak célpontjába beilleszthető állomások szerepeljenek a programban. Az ökoturisztikai természeti értékeket, kulturális sokszínűséget és gasztronómiai különlegességeket felvonultató tanulmányút a Magyarországot és Horvátországot összekötő határon átnyúló zöldút adta lehetőségeket volt hivatott kiemelni.

3. Az útvonal

A tanulmányút a Pécs – Nagynyárád – Topolje – Batina – Zmajevac (Vörösmart) – Suza (Csúza) – Kneževi Vinogradi (Hercegszőlős) – Tikves (Tökös) – Kopács (Kopačevo) - Eszék(Osijek) útvonalon haladt végig. Az indulás a pécsi Domus parkolótól 7-én reggel 8 órától, az érkezés pedig szintén erre a helyszínre 8-án este 8 óra környékén történt.

4. Beszámoló az utazásról

Az utazás szerencsésen zajlott, mind az első, mind a második napon. Személyi sérülés, baleset nem történt. Az autóbusz kényelmes, komfortos volt, a résztvevők elmondása szerint bőségesen el lehetett férni.

Augusztus 7. csütörtök

A. Nagynyárád, a kékfestő kelme hazája

A 8 órai indulást követően az első állomás Nagynyárád volt, ahol a résztvevők megcsodálhatták a település szépségét, rendezettségét, majd egy kávé kíséretében szakmai beszélgetésre adódott lehetőségük a helyi falusi-turizmus szolgáltatókkal. A szakmai diskurzus középpontjában a település nyugalmában rejlő idegenforgalmi potenciál és nemrégiben megrendezett XV. Országos Kékfestő, valamint az Első Horvát-Sváb-Magyar Egybesült Fesztivál állt. A beszélgetést követően a csoport ellátogathatott Sárdi János kékfestő mester műhelyébe, ahol szebbnél-szebb kékfestő kelméket csodálhattak meg. A 94 éves Sárdi János nyíltan beszélt mesterségéről és családjáról, a szakmával kapcsolatos tapasztalatairól. A barátságos vendégmarasztalás ellenére, kis késéssel ugyan, de a csoport - a határátlépést követően- tovább haladt Topoljére.

B. Topolje és a sokácok öröksége

A Topoljén található Sokác Házban horvát anyanyelvű, sokác felmenőkkel büszkélkedő idegenvezető várta a résztvevőket. A tolmács segítségével számos érdekes, a sokác népviselettel, életmóddal, családi viszonyokkal kapcsolatos hagyomány és tárgyi emlék került bemutatásra. A ház szépsége, berendezése és rendezett udvara mellett egy aktuális kiállítás is megtekinthető volt, amely a magyar-horvát hagyományok összefonódását mutatta be fényképek segítségével. A sokácok szellemi örökségén kívül a torony nélküli Szent Péter és Pál templomot is megtekinthette a csoport, ahol közös csoportkép is készült.

C. Batina, Zöld Sziget - avagy egy eldugott üdülőtelep

A batinai kilátó volt a tanulmányút következő célpontja. A kilátón elhelyezett 2. világháborús emlékmű mellől páratlan a kilátás a dunai Ferenc-csatorna torkolatára. A rövid történelmi beszámolót és a kilátás megcsodálását követően a csoport tovább indult a Zöld sziget néven ismertté vált turisztikai területre. A több, mint száz méteren elhúzódó homokos parttal rendelkező üdülőtelep lenyűgözte a résztvevőket. A folyóparti házak egyikében a horvát projektpartnerek állófogadással, svédasztalos ebéddel, helyi termék és borkóstolóval várták a megfáradt utazókat. A sajtok, húsok és az ízletes kulen mellett a a suzai Pinkert Borászat nedűinek megízlelésére is lehetőség adódott. A házigazda, a Horvátországi Magyar Vállalkozók Szövetségének képviseletében, valamint a Darázsi Járás elnökségi tagjaként kifejtette a járás turisztikai lehetőségeit, helyzetét, mellyel kapcsolatban konstruktív szakmai beszélgetésre is sor került. A csoport egy kis sétát és pihenést követően 2 óra körül tovább indult a következő szakmai helyszínre, Vörösmartra.

D. Vörösmart és a jó bor

A Duna holtága mellett elfekvő drávaszögi falu központjában Bisztricán Hajnalka Polgármester Asszony fogadta a résztvevőket. Hajnalka elmesélte a település nevéhez kapcsolódó Vörös Mártáról szóló népi történetet, illetve a helyi turisztikai, társadalmi viszonyokról is beszélt, majd végigkísérte a csoportot a vörösmarti Bormúzeumban.

A szakmai program következő állomása a projekt részeként kialakításra kerülő Ökoturisztikai Látogatóközpont bemutatása volt. A kivitelező cég képviselője elmondta, hogy a cél egy interaktív kiállítótér létrehozása, amely a helyi állat és növényvilágot, valamint a kulturális értékeket hivatott bemutatni mind a felnőtt, mind a fiatalabb korosztály részére. A látogatóközpont közös megtekintését követően ki-ki a maga tempójában sétálhatott végig a híres vörösmarti szurdokban, a Josic Pincében pedig borkóstolási és kávézási lehetőség várta a látogatókat.

E. Csúza és a vendégfogadók

Délután 5 óra körül érkezett meg a csoport Csúzára, ahol a Piros Csizma Panzióban kaptak elhelyezést a résztvevők. A sikeres szobaelosztást és kipakolást követően lehetőség nyílt egy kis pihenésre is, míg a kíváncsibb természetűek rövid sétára indulhattak a településen. Az esti órákban a Gerstmajer Mihály látta vendégül a csoportot és egy helyi különlegességet, az úgynevezett Pekát készítette el vacsorára. A Peka egy kemencében, parázsban sült húsétel, mely egy vastag falú, harang alakú edényben készül. A különleges étel lenyűgözte a csoportot, hiszen sokak számára korábban ismeretlen volt e finomság. Gerstmajer Úr természetesen nem csak ételről, hanem az italról is gondoskodott, hiszen legfinomabb borait szolgálta fel a vacsorához. A finom Tramini, Olaszrizling stb. mellé természetesen szakmai instrukciót is kaptak a vendégek, a borász ugyanis beszámolt arról, hogy milyen éghajlati sajátosságok és technológia határozza meg az ízeket és ez milyen hatással van a környékbeli turizmusra, valamint a horvátországi borászok munkájára. A finom étel és a jó bor kellemes hangulatot és hatékony szakmai diskurzust tett lehetővé a falusi és ökoturizmus fejlesztése és a helyi termelők támogatása kapcsán.

<u>Augusztus 9. péntek</u>

F. Hercegszőlős és a Beljei Pince

A szálláson elfogyasztott, bőséges reggeli után a tanulmányút következő célpontja a Beljei Pincészet borturisztikai központjának megtekintése volt. A vendégeket körbevezető szakember elmondta, hogy a pincészet Horvátország legnagyobb szőlőterületén gazdálkodik, mintegy 600 hektáron. A finom borok mellett a történelmi múlttal rendelkező, nemrégiben felújított pince is turisztikai vonzerővel bír, hiszen rengeteg járata és rendezvényterme, valamint a borkülönlegességeket tároló terme is meglátogatható. Itt őrzik a pincészet egyik legrégebben palackozott borát is, amely az 1940-es évekből maradt ránk. A pincelátogatást

egy kis kóstoló és a vinotéka meglátogatása követte, majd a csoport tovább haladt a helyi pálinka és likőrfőzdébe. A pálinkafőző üzem tulajdonosa gyümölcslikőrökkel fogadta a csoportot, majd beszámolt a mesterség helyi hagyományairól, helyzetéről és a benne rejlő lehetőségekről. Az üzem épülete alkalmas a turisták fogadására, hiszen kiegészül egy hangulatos, kóstolók megrendezésére alkalmas lovagi teremmel, amit a vendégek is kipróbálhattak.

G. Hercegszőlős, egy elfeledett református templom

A helyi ízek megismerése után a hercegszőlősi református templom megtekintése következett. A templom bejáratánál Sója Dénes, a járás elöljárója várta a csoportot. Sója Dénes beszámolt a hercegszőlősi járás turisztikai és politikai lehetőségeiről, valamint a magyar anyanyelvű lakosság helyzetéről. Célja, hogy minél több magyar nyelven működő intézmény és természeti, kulturális értékkel bíró emlék várja az ide látogató turistákat. A felújítási munkálatok alatt álló református templom is erről a szemléletről árulkodik. A rekonstrukciót vezető szakember elmondta, hogy az épület évszázadok örökségét őrzi, hiszen egyes részei, fennmaradt freskói a különböző korokban épültek a középkortól kezdődően az 1900-as évekig bezárólag.

H. Tikves, a Kopácsi rét páratlan élővilága

A tanulmányút további célja - a Baranya Zöldút gasztronómiai és kulturális örökségének megismerése mellett- természeti szépségének felfedezése volt. A Duna-Dráva szögében fekvő Kopácsi rét páratlan élővilágából ad ízelítőt a Kopácsi Természetvédelmi Park központjában álló látogatóközpont helyi tárlata. A terület ma is Európa egyik legnagyobb természetes mocsárvidéke, amely hajóutakkal és túrázási lehetőséggel, bemutatókkal várja az ide érkezőket. A Természetvédelmi park szakembere elmondta, hogy a Kopácsi rét több mint fele a tavaszi-nyári időszakban víz alatt van, ami nem csupán a burjánzó növényvilágnak, de a természetes szelekciónak is kedvez. Az itt élő állatok ezért kiváló génállománnyal rendelkeznek, ami a természetvédő és biológus szakemberek számára is vonzerővel bír. A csoport először gyalogosan haladt végig a tikvesi látogatóközpont környékén elhelyezkedő, kastélyokkal övezett úton, majd buszról tekinthette meg a rét elnyúló lápvidékét, egészen Kopácsig. Az itt kialakított látogatóközpont

cölöpökön álló fahídjai és útjai pedig betekintést engedtek a vízi élővilágba. A természeti környezetben és a jó levegőn a csoport rövid pihenőt tartott, majd tovább haladt a közeli kempingbe, ahol már finom ebéddel vártak a vendéglátók.

I. Kopács és a helyi csiptetős ponty

A megéhezett csoport tovább folytathatta kalandozását a helyi gasztronómia területén. A kopácsi kempingben Baka Béla vendéglátós mutatta be a helyi különlegességek, a csiptetős ponty, valamint a kopácsi halpaprikás elkészítésének titkát. A kedvelt halételek nem csupán az étvágynak, de a szemnek is kedvez, hiszen a tűz mellett sorakozó, nyársra csíptetett halak és a kondérban forrongó paprikás látványa már önmagában is különleges. A jó hangulatú ebédet a helyiekkel való beszélgetés, a kempingezési és szállláslehetőségek, valamint a kopácsi halászat tradícióinak ismertetése egészítette ki.

J. Eszék, az utolsó állomás

Délután fél 5 körül, a terveknek megfelelően érkezett a csoport Eszék óvárosába, ahol a résztvevők közös séta során tekinthették meg a helyi jellegzetességeket, épületeket, a Tvrda-t. A sétát egy a korábban itt élő kísérő vezette, aki bemutatta, hogy milyen helyi látványosságokat érdemes nyomon követni a városban. Az óvárosban tett látogatást követően a csoport szabadon barangolhatott a főteret övező belvárosban is, ahol fakultatív módon fagyalalt és kávékülönlegességekkel ismerkedhettek, valamint meglátogatták a monumentális Szent Péter Pál Nagytemplomot. A szakmai csapat a terveknek megfelelően 6 óra körül indult haza, Pécsre.

A Baranya Zöldút különleges értékei tanulmányút lehetőséget biztosított arra, hogy a résztvevők megismerkedhessenek egy páratlan szépségű ökoturisztikai útvonallal, amely alkalmat ad a tartalmas, nyugodt pihenésre. A Baranya Zöldúton található szolgáltatók igényessége, az itt élők vendégszeretete, a vidék páratlan természeti környezete és tradicionális ízei kihagyhatatlan élményt nyújtanak az ide látogatóknak.

A projekt a Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Programban, az Európai Unió társfinanszírozásával valósul meg.